

ENHET
Enheten för Avtalsfrågor
HANDLÄGGARE
Sofie Rehnström

DATUM
2020-10-12
ERT DATUM
2020-10-16

DIARIENUMMER
20200232
ER REFERENS
A2020/01490/ARM

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och
arbetsmiljö
103 33 Stockholm

Ökad trygghet för visseblåsare, SOU 2020:38

LO anser att ett ökat skydd för personer som slår larm om oegentligheter är ett viktigt och välkommet inslag i ett öppet samhälle.

LO skulle föredra att direktivet implementeras genom en uppdelning med en separat arbetsrättslig lag (som ersätter den gällande visseblåsarlagen) och en lag för resterande del av direktivet. LO har samtidigt förståelse för att en uppdelning kan vara svår att åstadkomma rent tekniskt beroende på direktivets utformning. Direktivet är omfattande och innefattar ett flertal rättsområden. Övergripande i vissa avseenden och mycket detaljerat i andra.

Med tanke på de som ska skyddas av direktivet är direktivets utformning särskilt olycklig. Det kommer att vara mycket svårt för en arbetstagare eller enskild företagare att bedöma om de faller under lagens skydd i en konkret situation. Det kommer också att vara svårt att bedöma vilka rapporteringskanaler som ska användas.

Konstruktionen med turordningen intern rapportering, extern rapportering och offentliggörande är liknande den som finns i visseblåsarlagen. Rapportören kommer även fortsatt att kunna välja att gå direkt till offentliggörande och erhålla lagens skydd om vissa kriterier är uppfyllda. De anvisade sätten att rapportera kräver att en mängd olika kriterier ska vara uppfyllda i olika situationer.

LO anser att risken är stor att lagen istället för att skydda rapportörer kommer att avskräcka från rapportering.

På en punkt anser LO att förslaget inte uppfyller utredningsdirektivets skrivning om att den gällande visseblåsarlagens skyddsnivå inte får försämrats. Det gäller frågan om den rapporterandes egna arbets- eller anställningsförhållanden.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Enligt förslaget skyddas inte dessa om det inte rör sig om mycket allvarliga missförhållanden. LOs uppfattning är att den gällande lagen inte innehåller ett sådant krav.

Beträffande externa rapporteringskanaler. De myndigheter som ansvarar över de områden som berörs av direktivets tillämpningsområde utses som behöriga och ska inrätta externa rapporteringskanaler. Det rör sig om en stor mängd myndigheter. Men eftersom lagförslaget har ett bredare tillämpningsområde än direktivet anger inte lagen vilken extern rapporteringskanal som ska användas när så är fallet. Frågan måste lösas. Vidare föreslås Arbetsmiljöverket som den myndighet som ska kontrollera att arbetsgivare fullgör sina skyldigheter enligt lagen. Motiveringen är att myndigheten är van att utöva tillsyn av arbetsgivare. Om lagförslaget ska realiseras i den delen anser LO att det krävs att väsentliga resurser tillförs myndigheten.

Den föreslagna bevisregeln är likalydande med visselsblåsarlagens och diskrimineringslagens. LO anser att förslaget innebär att bevisbördan blir tyngre för arbetstagersidan än om bestämmelsen utformats som direktivets bevisregel. Enligt direktivet går bevisbördan över på motparten när någon visat att denne har rapporterat och utsatts för repressalier. Den föreslagna bestämmelsen kräver istället att rapportören ska visa att det finns någon form av samband mellan rapporten och repressalier. Något som Arbetsdomstolens domar tydligt visar. LO anser att förslaget ska ändras och direktivets bevisbördebestämmelse istället ska införas.

Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Sofie Rehnström